

УДК 82.09:398-051"193"Г.Нудьга

Академічний дебют Григорія Нудьги: кілька епізодів із життя та наукової діяльності (за матеріалами архівних фондів ІМФЕ¹)

Леся ГАРАСИМ

Молодший науковий співробітник
філологічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
79000, м. Львів, вул. Університетська, 1
E-mail: lesia_harasym@ukr.net

Статтю присвячено дослідженню наукової діяльності Григорія Нудьги, зокрема його "академічному дебюту" під час навчання у Київському університеті та нетривалого періоду роботи в Інституті фольклору (1936–1937 рр.), яким передувала його активна участь як збирача фольклорних матеріалів для Етнографічної комісії ВУАН. Перші кроки молодого вченого не були резонансними чи революційними, проте знайомство із науковим світом, його методологією, розмаїттям фольклористичної та літературознавчої тематики створили добрий ґрунт для його майбутніх досліджень, які часто були кориговані реаліями радянського режиму. Цей нетривалий і, здавалося би, незначний епізод із життя Г. Нудьги мав беззаперечний вплив на формування його "наукового портрета" у майбутньому: багатогранність наукових зацікавлень ученого, енциклопедичну ерудованість часто супроводжуватиме тавро "ворог народу".

Ключові слова: Етнографічна комісія, фольклор, експедиція, Інститут фольклору, комуністична ідеологія.

Григорій Нудьга виходець із Роменщини (сьогодні - Сумська, а колишня – Полтавська область). Роки життя (1913–1994) дивним, сказати б, фатальним чином охоплюють сповна період комуністичного режиму, але зі своєрідним, приблизно десятирічним, обрамленням (десь по п'ять років на початку і в кінці життєвого шляху), яке було позначене відносно самостійним розвитком української науки та культури. Основну наукову діяльність учений провадив таки у тоталітарні часи. Та чи є Г. Нудьга класичним радянським ученим? Якщо відсіяти з доробку ідеологічно заангажовані статті дослідника, що були написані у різні роки, очевидно, як "відкупні" режимові, якщо простежити його нелегку, зигзагоподібну академічну долю, то не виникає жодних сумнівів, що світоглядно Г. Нудьзі було тісно у рамках "марксистсько-ленінської" ідеології, за що й заплачено власним здоров'ям та родинним добробутом. Він належить до тієї трагічної когорти дослідників, які, устигнувши вхопити "свіжий ковток національного повітря", у подальшому поставали перед вибором між істиною та її ерзацами.

Про Г. Нудьгу ми говоримо, насамперед, як про дослідника-теоретика, укладача численних антологій, як автора розвідок, присвячених взаємозв'язкам фольклору і літератури, жанрам балади, думи, пародії, побутуванню української пісні у світі тощо. Добротна наукова спадщина репрезентована друкованими виданнями, які,

¹ ІМФЕ – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України.

закономірно уже для Г. Нудьги, не відразу, але все ж виходили у світ, збагачуючи своїм справді унікальним фактажем і фольклористику, і літературознавство, й історію. Проте недостатньо вивченим залишається сегмент його діяльності, що стосується, наприклад, експедиційної, "польової" роботи. Також не може перебувати поза нашою увагою і "жива" біографічна інформація про дослідника (особливо, якщо це стосується середини ХХ ст.), у якій зазвичай віднаходимо логічну канву запитань-відповідей непростого часу, що у подальшому сприятиме об'єктивному аналізу наукового процесу загалом. Таким чином, безцінними у контексті "відсіву" від "ідеологічної половини" є й архівні матеріали, що безпосередньо стосуються постаті Г. Нудьги, зокрема його перших академічних кроків як фольклориста.

До написання цієї статті підштовхнула фотографія Г. Нудьги з його домашнього архіву, опублікована у "Бібліографічному покажчику" [4] із коментарем: "Фольклористична експедиція Інституту фольклору АН УРСР у село Лип'янку (тепер Шполянського району Черкаської області). Літо 1937 року. Г. Нудьга записує пісні на фонограф від колгоспниць Христі та Варки Григоренко" (прізвище однієї з інформанток упорядники не могли розшифрувати). Отже, перед написанням масштабних монографій і ґрунтовних теоретичних розвідок був досвід не менш ретельної збирацької роботи, та ще й у період, коли "на останньому видиху" перебували фонографи. Справді, у спецфондах ІМФЕ та й у домашньому архіві Г. Нудьги є значна частина матеріалів, зібраних на теренах Центральної та Східної України.

Про долю Г. Нудьги ми дізнаємося із його "Малої автобіографії" [3], написаної 1989 р. уже на схилі літ. У доволі лаконічному викладі, але на подив інформаційно насиченому, дослідник окреслить основні, визначальні, епізоди свого життя. Можливо, жанрові рамки "Малої автобіографії" чи стан здоров'я не давали змоги розгорнути широкі спогади (а розповіді було що), тому поза детальним описом залишився, сказати б, "романтичний" період становлення Г. Нудьги як вченого – за згадками про навчання, про роботу в архіві у Гадячі, відвідуванням літературних вечорів, знайомством із відомими письменниками, першими публікаціями захована вельми цікава і змістовна діяльність молодого науковця, яка створила добрий джерельний ґрунт для майбутніх його досліджень.

Г. Нудьга майже не згадував у спогадах, наприклад, про свою діяльність як волонтера-збирача фольклорно-етнографічних матеріалів для Етнографічної комісії ВУАН, що була утворена на хвилі національного піднесення на початку 20-х років ХХ століття і стала потужним координаційним центром зі збору зразків духовної культури українців, залучивши до співпраці тисячі кореспондентів (учителів, студентів, письменників селян). Юнак до цього процесу долучився у 1928 р. і регулярно виконував програмні завдання, декларовані у "Бюлетенях", які розповсюджувала Етнографічна комісія. Про це свідчить лист Г. Нудьги до Києва: *"Прохаю етнографічну комісію при ВУАН надіслати такі бюлетені народного календаря за № 1, 3, 8, 10. Також прохаю комісію про одержання цих матеріалів повідомлення прислати скоріш, позаяк я дуже багато склав різних річей і зошитів з записами з етнографії з с. Артюхівки, а відповідь, що "не одержали", а на кому їх править я не знаю. Теперішня адреса: п/ф Гадяч на Роменщині, вул. Шевченка, Педтехнікум, Нудьзі Грицьку Антоновичу"* [8; арк. 193]. Очевидно, не завжди матеріал справно доходив до адресата. Можливо, ці труднощі були пов'язані зі згортанням ілюзорної українізації в державі та логічним, із погляду ЦК КП(б)У, її наслідком: у 1929 році починають арештовувати членів етнографічних установ та окремих кореспондентів [1]. Проте у спецфондах ІМФЕ все ж збереглися перші записи Г. Нудьги, тоді ще учня сільськогосподарської профшколи (1928 р.), які підтверджують виконання програми зі збору етнографічних матеріалів, декларованої у "Бюлетенях", до прикладу, того ж 1928 р. Окрім записів про кобзаря Івана Запороженка та його віршів, знаходимо цікаву розповідь, записану від матері Г. Нудьги, Ярини, про звичай "ґріти мерців": *"В нашому селі цей звичай звать "смалити діда". Проводиться це так: протів*

1 січня (ст. ст.), коли люди всі в церкві (це перед світанком), тоді хтось із сім'ї бере куль соломки, сіно з-під куті і все сміття, що позмітали на святки, і виходить на город або кудись на вигін смалити діда (або ще звать гріти діда). Роблять це на те, щоб на тім світі нашим дідам і всім померлим було тепло". Від себе Г. Нудьга додає: "Палять соломку (єріють ді-дів) кожний окремо, і немає колективного обряду. Коли огонь потухне, господар іде додому" (Записав 8 листопада Григорій Нудьга" [8; арк. 180]. До записів пісень збирач-аматор сумлінно подає коментарі щодо особливостей виконання: "Снівають сю пісню ["Ой у лузі червона калина, спородила молода дівчина хорошого сина", "Ой ходив Донець сім год по Криму" – Л. Г.] так: один співає одну строку, а на другій строчці підтримують інші і кінчають поволі, довго проти ночі" [8; арк. 180]. У 1930–1931 роках Г. Нудьга збирає і надсилає до комісії етнографічний матеріал про народні звичаї, обряди, ворожіння, причарування, сон, куріння, про відьом, землю, вогонь тощо [8; арк. 200–217].

Ще один епізод із життя, який майже не висвітлено в автобіографії – це участь Г. Нудьги у фольклорних експедиціях 1936–1937 років на Київщину та Чернігівщину. Якраз у той час перспективного студента-філолога, який мав уже друковану працю [5], запрошують працювати спочатку лаборантом, а згодом молодшим науковим співробітником до новоствореного Інституту фольклору, який став спадкоємцем архіву та науково-документальної бази етнографічних установ 20-х років ХХ ст. [6]. Запросив студента до академічної установи начальник Управління у справах мистецтв при РНК УРСР та директор Інституту (1936–1937 рр.) А. Хвиля. Г. Нудьга на прохання керівництва залучив інших студентів до роботи лаборантами, проте працювати самому довелося недовго: "напруга підозрілості та шукання ворогів та націоналістів" [3; с. 148] призвела до арешту А. Хвилі і розформування його "ворожої артілі", до якої входив і молодий науковець. Цікаво, що одним із аргументів на користь обвинувачення "ворога народу" А. Хвилі було застосування "ворожих методів в доборі об'єктів експедицій, які він часто визначав персонально (с. Лип'янка Златопільського району Київської області)" [9; арк. 83].

Сама експедиція у Лип'янку тривала місяць (5 липня – 5 серпня 1937 р.). Працювало шість бригад по двоє-трьох осіб. Г. Нудьга очолив останню, шосту [9; арк. 76]. За вимогами орієнтовної програми для цієї експедиції (метою було видання збірника "Фольклор села Лип'янки") кореспонденти повинні були працювати у таких тематичних напрямках: 1) історія та економіка села, 2) культура, побут, фольклор, 3) зв'язок фольклору з літературою. У газетній замітці під назвою "Збираймо народну творчість" Г. Нудьга повідомляє, що "ця експедиція обладнана кращою апаратурою (фоноапарати, фотоапарати тощо)" та разом із закликком до населення про співпрацю чітко окреслює методологічні рекомендації для записування матеріалу, наголошуючи на строгій його паспортизації [7]. Після завершення експедиції Г. Нудьга складає "Відчит", у якому подає попередню статистику зібраного матеріалу: "1. Записано пісень з мелодіями – понад 300; 2. На фонограф записано до 100 пісень. 3. Частушок – до 100. 4. Оповідань – 2.5. Казок і анекдотів – 40. 6. Прислів'їв і загадок – 130. 7. Віршів (народних) – 10. 8. Фотографій і зарисовок 50. 9. Зібрано матеріал до історії села. 10. Проведено приблизний підрахунок репертуару села й однієї ланки (Григоренко В.). 11. Проведено 4 вечори з доповідями про збір фольклору"¹.

У фондах ІМФЕ зберігаються фольклорні матеріали [10, 11], зафіксовані під час цієї експедиції, проте відкритим залишається питання, чи збереглися хоча б якісь фонографічні записи, які робили Г. Нудьга та В. Дяченко (виконував нотну транскрипцію пісень), чи були знищені, переписані тощо.

Цікавими у контексті методики збирання фольклору, його документування та збереження є ще кілька експедицій у Талалаївський район Чернігівської області, які відбувалися у 1936 і 1937 роках. Відомо, що перша експедиція була організована Сту-

¹ Із матеріалів домашнього архіву Г. Нудьги.

дентським науковим товариством, зініціював та очолив її Г. Нудьга, науковим керівником був П. Попов. Місцевість вибрали не випадково: саме тут упродовж 1912–1915 років робив записи П. Гнедич і видавав їх у випусках “Матеріалов по народной словесности”. Метою експедиції було “прослідкувати динаміку життя, побуту й фольклору одних і тих же об’єктів”. Результатом здійснених фольклорно-польових робіт стали 600 записаних пісень (300 народних пісень від Окрасини Шевченко), до 150 казок, анекдотів, понад 100 прислів’їв, загадок, 30 історичних спогадів, 10 народних віршів, 3 біографії народних партизанів [16]. Матеріали цих експедицій, за словами Г. Нудьги, “дуже цінні” і були передані до архіву Університету, а частина зберігається і в архівах ІМФЕ: це записи текстів пісень, які виконував кобзар В. Сологуб із с. Юрківців (у 1937 р. був репресований, загинув на каторжних роботах у Магадані), фото його родини (із бандурами), репертуар “Сидорівських дівчат” з с. Бацмани, фото Г. Нудьги під час запису фольклору від Окрасини Шевченко та ін. [15]. Проте у звітній-хроніці учасники експедиції критично оцінюють здійснену роботу і відразу ставлять завдання для наступного виїзду: “Великим недоліком нашої роботи є відсутність запису мелодій до пісень, чого ми не мали змоги зробити і маємо провести тепер” [16; арк. 4]. Таким чином, на початку серпня 1937 р. Г. Нудьга відряджений у чергову експедицію до Талалаївського району “для запису на фонограф матеріалів фольклорної експедиції Наукового Товариства КДУ влітку 1936 року”¹. Фольклорна бригада працювала у селах Бацмани, Гришино, Сильченково, В. Бубни і частково було охоплено рідне село Г. Нудьги, Артюхівку (Глинський район). У звіті про експедицію, яка мала на меті зафіксувати головні пісні із мелодіями, зазначено: “Бригадою зроблено фонозаписів на 14 валків = 35 №№. Із записаного на фонограф – пожовтневого 10 №№ і решта дожовтневий фольклор. Усього зроблено записів 85 №№, з них пожовтневого 19 №№ (6 – індивідуальна творчість, що не поширена). Бригада Г. Нудьга, Кушнарєнко. 26/VIII 37 р.)” [14; арк. 6]. Опис матеріалу вели за пунктами: № зошитів, № записів, жанр, назва речей, дожовтневий чи пожовтневий, із мелодією чи без мелодії. Над кожним текстом запису (якщо він був рекордований) червоним олівцем обов’язково зазначено номер валка, під текстом дані інформанта, а також зазначено того, хто робив запис на фонограф. Напевно, і на самих валках теж мали б бути вказані вихідні дані, проте, на відміну від переписаних на папері текстів, які зберігаються у фондах ІМФЕ, доля фонографованих зразків на сьогодні невідома, адже евакуація Інституту до Уфи у період війни, час та умови зберігання, що позначалися на якості валків, а також навмисне знищення записаної інформації значно скоротили загальний реєстр фонографічних документів [2].

Діяльність Г. Нудьги в Інституті фольклору, його академічні першокроки, звичайно, не обмежувалися участю у фольклорних експедиціях, хоча поза кількома вищезгаданими, у рамках виконання тематичних планів Інституту молодий дослідник записує фольклор і на заводах [13], і на олімпіадах самодіяльного мистецтва [17, 18, 19, 20].

Ідеологічні “ліміти”, з одного боку, і “розкручування” штучних ідей – з іншого, зовсім не сприяли продуктивній діяльності науковців, особливо в гуманітарній сфері. Наприклад, Інститут фольклору за 1937 рік повинен був опрацювати такі теми: висловлення Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна про фольклор; фольклор часів докласового суспільства і раннього феодалізму на Україні; критика буржуазно-національної концепції в дослідженні дум; кріпацтво в народній творчості; фабрично-заводський та шахтарський фольклор в Україні; наймит як герой народної казки. Г. Нудьзі доручено опрацювати тему “Колгоспне будівництво в українській народній творчості” [9, арк. 74] – напевно, за іронією долі. У його автобіографії читаємо: “Голод 1933 року справив на мене страшне враження, і я тоді дав обіцянку не писати нічого про “щасливе колгоспне життя” [3, с. 143]. Через чотирнадцять років,

¹ Із домашнього архіву Г. Нудьги.

після заслання, на запитання стосовно тем “щасливого села” Г. Нудьга відповість: “перейшов на історію літератури і критики” [3, с. 144]. І справді, важко було утримати баланс між правдою та її псевдовиявом, бо навіть коли формували джерельну базу для багатотомного академічного видання казок (Г. Нудьга теж був залучений до цієї роботи), то тільки із вказівками: “Відбирати тільки ті казки, які мають в основі своєї теми соціальні питання і спрямовані своїм вістрям проти соціальної несправедливості і пригнічення та конкретних винуватців цього – поміщиків, капіталістів, купців, куркулів, царських урядовців, попів та інших визискувачів та ворогів народу...” [12, арк. 13]. Якщо матеріали проходили перше редагування, то у мові текстів мали зберігатися “також і всі російські слова, які трапляються в текстах, оскільки на основі багатотомного спільного життя і спільної визвольної боротьби російського і українського народів ці слова тісно ввійшли у вжиток українського народу і складають невід’ємну, органічну частину його живої мови” [12, арк. 15]. Проте й вульгарна комуністична ідеологія мала свої “табу”: “До тому не можуть входити казки непристойного і порнографічного змісту, навіть коли вони висміюють попа, генерала чи пана. Не можуть входити сюди і казки, сфальсифіковані націоналістами, в яких (казках) соціальна суть часто затемнюється різними вставками чи діалогами шовіністичного акту” [12, арк. 14].

В Інституті фольклору Г. Нудьга працював неповних два роки: поєднував студентське навчання із обов’язками молодшого наукового співробітника (працював у другу зміну). Незважаючи на ідеологічний “дискомфорт”, все ж бачив себе науковцем цієї структури, але “у Києві настає такий час, що всі почали боятися найприроднішого – бути самим собою, страшитися своїх думок, мови, душі...” [3; с. 151]. У кінці 1937 р., після зборів в Інституті, на яких засуджено діяльність А. Хвилі та прибічників, а Г. Нудьгу названо його “любимчиком”, у газеті “Київська правда” виходить стаття із підписом недавніх колег (Д. Кушніренка та І. Грицутенка) під назвою “Викорінити рештки буржуазних націоналістів в Академії наук” (поряд із відомими іменами звучало й прізвище Г. Нудьги) [3; с. 148]. Коротка, проте достатньо змістовна наукова кар’єра в Інституті фольклору закінчується звільненням. Г. Нудьга завершує навчання в університеті, успішно складає вступні іспити до аспірантури, але шлейф учасника “ворожої артілі” заважає надовго втриматися у Києві, відтак учений їде до Полтави: працює у місцевому педінституті та готує кандидатську дисертацію, яку захистить аж у 1956 р.

Таким чином, цей нетривалий, і, здавалося би, незначний епізод із життя Г. Нудьги, мав незаперечний вплив на формування його “наукового портрета” у майбутньому: багатогранність наукових інтересів ученого, його енциклопедичну ерудицію завжди супроводжуватиме тавро “ворога народу”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисенко В. Доли кореспондентів етнографічної комісії ВУАН крізь призму історії. Кость Брезкун / Валентина Борисенко // Народна творчість та етнологія. – 2014. – № 2. – С. 84–90.
2. Довгалюк І. Фонографічні дослідження фольклору в кабінеті музичної етнографії (ВУАН/АН УРСР) 1934–1948 років / Ірина Довгалюк // Етномузика : Зб. статей і матеріалів. – Львів, 2014. – Ч. 10. – С. 54–74.
3. Мала автобіографія Нудьги Григорія Антоновича. Лютий 1989 р. / Нудьга Г. Біобібліографічний покажчик / упор. В. Івашківа, Р. Марківа, А. Вовчака. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – С. 140–175.
4. Нудьга Г. Біобібліографічний покажчик / упор. В. Івашківа, Р. Марківа, А. Вовчака. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 272 с., іл., фото.
5. Нудьга Г. Народний поет-революціонер Іван Данилович Запорожченко // Радянська література. – 1935. – № 2. – С. 190–192.
6. Скрипник Г. Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського – 85 років // Матеріали до української етнології. – 2007. – Вип. 6 (X). – Режим доступу: <http://www.etnology.org.ua>
7. Сталінським шляхом. – 26 липня 1937 року.

8. Фольклорні та етнографічні матеріали, зібрані окремими збирачами в Сумській області. 1928–1930 рр. М-Н... // Архівні фонди Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (далі – ІМФЕ). – Ф. 1–7. – Од. зб. 821. – Арк. 178–217.

9. Плани, інструкції, накази, протоколи, доповідні записки та ін. 1937 р. // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–1. – Од. зб. 1205. – 118+1 дод. арк. (82а). Машинопис, рукопис.

10. Дожовтнева й пожовтнева тематика. Матеріали експедиції до села Лип'янки Златопільського р-ну Кіровоградської області (кол. Київської обл.) влітку 1937 р., записані Дяченком В., Луговим Ф., Нудьгою Г. 1937 р. // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–3. – Од. зб. 206. – 235 арк. Рукописи.

11. Носії фольклору с. Лип'янка (Златопільський район Київська область) 1937 // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–2. – Од. зб. 887. – 6 арк. 9,8×6,6 фото.

12. Бібліографічні списки, матеріали, пов'язані з виданням, проекти видань та ін. 1936–1939 // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–2. – Од. зб. 177. – 209 арк. Рукопис, машинопис.

13. Вірші, частушки, оповідання, казки, анекдоти, приказки. Матеріали експедиції на завод ім. Дзержинського (м. Київ) 1937 р. Записав Г. Нудьга і І. Мізін. 1937 // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–3. – Од. зб. 194. – 51 арк. Рукопис.

14. Фольклорні матеріали експедиції до Талалаївського району Чернігівської області в серпні 1937 року. Пісні (без мелодій) частушки, оповідання, анекдоти, вірші. Дожовтнева і пожовтнева тематика. Матеріали експедиції до Талалаївського району Чернігівської області (тепер Сумської обл.) в серпні 1937 р., зібрані Нудьгою Г. та Кушніренком Д. (Прим. мелодії до пісень на валиках фонограф.) // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–3. – Од. зб. 210. – 72 арк. Рукописи.

15. Нудьга Г. Пісні (без мелодій), вірші, розповіді, казки, анекдоти, загадки. Матеріали, зібрані в Чернігівській, Харківській обл. та в Києві. 1929–1938 // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–4. – Од. зб. 351. – 2+203 арк. (арк. 192–203 – фото). Рукопис. Фото.

16. Нудьга Г., Кушнарченко Д. Фольклорна експедиція на Чернігівщині. Хроніка роботи експедиції до Талалаївського і Роменського районів Чернігівської області влітку 1936 р. (надрукована в журналі "Український фольклор" 1937 р. // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 8–8. – Од. зб. 798. – 4 арк. Машинопис.

17. Матеріали олімпіади. Пісні (без мелодій), частушки. Пожовтнева тематика. Записи Гайдая М., Нудьги Г. та ін. на II колгоспній олімпіаді Дніпропетровщини, I-й українській олімпіаді самодіяльного мистецтва в жовтні-листопаді 1936 р. // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 10. – Од. зб. 14. – 46 арк.

18. Пісні (з мелодіями і без мелодій), частушки, вірші. Дожовтнева і пожовтнева тематика. Матеріали I української олімпіади самодіяльного мистецтва. Записані Гайдаєм М. та Нудьгою Г. 1936. // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 10. – Од. зб. 37. – 46 арк.

19. Пісні (з мелодіями і без мелодій), частушки, вірші. Дожовтнева і пожовтнева тематика. Матеріали I української олімпіади самодіяльного мистецтва. Записані Гайдаєм М. та Нудьгою Г. 1936. // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 10. – Од. зб. 39. – 19 арк.

20. Матеріали окремих кореспондентів. Пісні (без мелодій), частушки. Дожовтнева і пожовтнева тематика. Записи Кирея Ф., Криницької С., Критенка Г., Гайдая М., Нудьги Г., Грицутенка І. та ін. в різних областях УРСР. Передруки. 1935–1936 рр. // Архівні фонди ІМФЕ. – Ф. 10. – Од. зб. 17. – 204 арк.

Academic Debut of Hryhoriy Nudha: Several Episodes from the Life and Scientific Activity (Based on Materials of Archival Funds of the Institute of Art, Folklore and Ethnography)

Lesia HARASYM

The article is dedicated to the scientific activity of Hryhoriy Nudha, namely his "academic debut" during his education in Kyiv University and short period of his work at the Institute of Folklore (1936–1937), which were preceded by his active participation as a collector of folklore materials for the Ethnographic Commission of the Academy of Sciences of Ukraine. The first steps of the young scientist were neither resonant nor revolutionary, however, his introduction to the scientific world, its methodology, diversity of folklore and literary topics created a good basis for his future researches, which often were corrected by the realities of Soviet regime. This short and seemingly insignificant episode of H. Nudha's life had an undeniable influence on the formation of his "scientific portrait" in the future: diversity of scientific interests, encyclopedic erudition were often accompanied by the label of the "public enemy".

Keywords: Ethnographic Commission, folklore, expedition, Institute of Folklore, communist ideology.